

Dodatek k ŠVP ZV č. 12

Název školního vzdělávacího programu: **Škola pro život** – Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Škola: Základní škola Odry, Pohořská 8

Ředitel školy: Mgr. Jan Jursík

Koordinátor ŠVP ZV: Ing. Šandová Renata

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2013

.....
Mgr. Jan Jursík , ředitel školy

razítko školy

Tímto dodatkem se upravuje školní vzdělávací program ZŠ Odry , Pohořská 8 takto:

Věc: Úprava ŠVP pro ZV podle nové verze RVP pro ZV platné od 1.9.2013

5.4. Člověk a jeho svět – 5.4.2. Vlastivěda, Přírodověda – očekávané výstupy, učivo, charakteristika předmětu

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vyučovací předmět: Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

- předmět Vlastivěda se vyučuje ve 4. ročníku – 1 hod., 5. ročníku – 2 hod. týdně

- výuka probíhá ve třídě, v interaktivní učebně, na vycházkách, na exkurzích, školních výletech, zařazujeme projektové vyučování
- žáci pracují samostatně, ve dvojicích, ve skupinách
- využíváme učebnice, pracovní sešity, exkurze, vycházky, výlety, pracujeme s odbornou literaturou, obrazovým materiálem, encyklopediemi, atlasem světa, se slepými mapami, interaktivními tabulemi, s internetem, do výuky zařazujeme didaktické hry
- vzdělávací obsah je členěn do pěti tematických okruhů: Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas; Rozmanitost přírody; Člověk a jeho zdraví

Vzdělávání v předmětu Vlastivěda směřuje k :

- chápání organizace života v obci, ve společnosti
- praktickému poznávání místních, regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově) s důrazem na dopravní výchovu
- postupnému rozvíjení vztahu k zemi, národní cítění
- upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi
- uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen
- seznamování se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy ve společnosti i ve světě
- směřování k výchově budoucího občana demokratického státu
- orientaci v čase a časovém řádu, sledování dějin, událostí a letopočtů
- vyvolání zájmů u žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z historie a současnosti

Zařazení průřezových témat

- **VDO2** – Občan, občanská společnost a stát

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- vedeme žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- srozumitelně vysvětlujeme, co se mají naučit
- učíme vyznačit v jednoduchém plánu obce místo bydliště, školy, cestu na určené místo
- učíme začlenit obec do příslušného kraje
- umožňujeme, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi
- umožňujeme každému žákovi zažít úspěch
- podporujeme u žáků prezentaci jejich myšlenek a názorů
- vysvětlujeme význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- vytváříme příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů a jiných forem záznamů
- seznamujeme žáky s rodáky, kulturními či historickými památkami, významnými událostmi v oblastech ČR (případně ve státech Evropy)
- vedeme žáky k hodnocení vlastních výsledků
- vedeme žáky k plánování úkolů a postupů

Vzdělávací oblast : ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vyučovací předmět : **Přírodověda**

Charakteristika vyučovacího předmětu :

Obsahové, časové a organizační vymezení

- vyučuje se ve 4. ročníku dvě hodiny týdně a v 5. ročníku jednu hodinu týdně
- součástí výuky jsou exkurze např. do planetária
- využíváme vhodné učební pomůcky, encyklopedie, odbornou literaturu, obrazové soubory, texty v učebnicích i pracovních listech, exkurze, vycházky do blízkého i vzdálenějšího okolí, praktická cvičení, pozorování, interaktivní programy, didaktické hry
- výuka probíhá ve třídě, v interaktivní učebně, na vycházkách, na exkurzích, školních výletech, zařazujeme projektové vyučování
- žáci pracují samostatně, ve dvojicích, ve skupinách
- vzdělávací obsah je členěn do pěti tematických okruhu: Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas; Rozmanitost přírody; Člověk a jeho zdraví

Vzdělávání v předmětu Přírodověda směřuje k :

- upevnění základů vhodného chování a jednání mezi lidmi, principy demokracie
- poznávání okolní krajiny (místní oblast, region)
- globální problémy přírodního prostředí
- poznávání zemského povrchu, rostlinstva a živočichů
- působení lidí na krajinu a životní prostředí
- orientaci v čase – kalendáře, letopočet, režim dne
- poznávání současnosti a minulosti
- poznávání Země jako planety sluneční soustavy
- zjišťování rozmanitostí i proměnlivosti živé i neživé přírody, rostlin, hub, živočichů, znaků života, životních potřeb a podmínek
- poznávání lidského těla, biologické a fyziologických funkcí a potřeb člověka, vývoje jedince, základů lidské reprodukce
- péči o zdraví, poskytování první pomoci

- odpovědnost a osvojování si bezpečné chování a vzájemnou pomoc člověka za své zdraví – důležitá hodnota v životě člověka
- poznání základů sexuální výchovy, partnerství, rodičovství
- řešení situací při hromadném ohrožení

Zařazení průřezových témat

- nebylo zařazeno

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- pomáháme žákům při řešení a třídění informací podle zvolených nebo zadaných kritérií
- zařazujeme metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci sami
- učíme žáky používat různé materiály, nástroje a vybavení
- vedeme žáky k používání správné terminologie
- podporujeme u žáků prezentaci jejich myšlenek a názorů
- zadáváme úkoly, při kterých žáci mohou pracovat ve skupinách
- vedeme žáky k orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- vedeme žáky ke spolupráci s druhými při řešení daného úkolu, respektovat názory a zkušenosti druhých
- vedeme žáky k ohleduplnosti a vzájemné úctě
- budujeme u žáků ohleduplný vztah k přírodě
- upevňujeme u žáků poznávání podstaty zdraví a příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- rozvíjíme v žácích ekologické myšlení a velký důraz klademe na environmentální výchovu
- umožňujeme žákům pozorovat, manipulovat a experimentovat
- vedeme k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- vedeme žáky k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií
- vedeme žáky k poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech

Vzdělávací oblast: **ČLOVĚK A JEHO SVĚT**

Vyučovací předmět: **Vlastivěda, Přírodověda**

Ročník: **4.**

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámka
MÍSTO, KDE ŽIJEME (Vlastivěda)		
<p>- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</p> <p>- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</p> <p>- rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli</p> <p>- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</p> <p>- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p>	<p>- škola- prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace</p> <p>- okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany</p> <p>- regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod</p> <p>- naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, armáda ČR</p> <p>- mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky</p>	
LIDÉ KOLEM NÁS (Vlastivěda)		

<p>- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</p> <p>- rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení</p> <p>- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</p> <p>- orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy</p> <p>- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)</p>	<p>- chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům</p> <p>- právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot</p> <p>- vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky</p> <p>- kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce</p>	
<p>- jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy</p>	<p>asertivní chování – rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek</p>	<p>výstup z Etické výchovy</p>
<p>LIDÉ A ČAS (Vlastivěda)</p>		

<p>- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p> <p>- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek</p>	<p>- orientace v čase a časový řád – dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období</p> <p>- současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, státní svátky a významné dny</p> <p>- regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost</p> <p>- pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj</p>	
<p>ROZMANITOST PŘÍRODY (Přírodověda)</p>		

<p>- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka</p> <p>- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období</p> <p>- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí</p> <p>- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</p> <p>- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat</p> <p>- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</p> <p>- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</p>	<p>- látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek</p> <p>- voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život</p> <p>- nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam</p> <p>- Vesmír a Země – sluneční soustava</p> <p>- rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka</p> <p>- životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi</p> <p>- rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva</p> <p>- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody</p> <p>- rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi</p>	
<p>ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ (Přírodověda)</p>		

<p>- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života</p> <p>- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</p>	<p>- lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka</p> <p>- péče o zdraví, zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS) drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena</p> <p>- návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií</p> <p>- osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)</p>	
--	---	--

Vzdělávací oblast: **ČLOVĚK A JEHO SVĚT**

Vyučovací předmět: **Vlastivěda, Přírodověda**

Ročník: **5.**

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámka
MÍSTO, KDE ŽIJEME (Vlastivěda)		

<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje mezi náčrtů, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli - vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického - zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích 	<ul style="list-style-type: none"> - regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod - naše vlast – domov, krajina, národ - Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování - mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky 	
LIDÉ KOLEM NÁS (Vlastivěda)		
<ul style="list-style-type: none"> - vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) - rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu - rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy - orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy - poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města) 	<ul style="list-style-type: none"> - soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie; obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“ - chování lidí – pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům - právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot - vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky - kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce - základní globální problémy – globální problémy přírodního prostředí 	VDO2
LIDÉ A ČAS (Vlastivěda)		

<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy - využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek - rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik - objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů 	<ul style="list-style-type: none"> - regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost - minulost a současnost kraje a předků 	
ROZMANITOST PŘÍRODY (Přírodověda)		
<ul style="list-style-type: none"> - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí - porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat - stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit - založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu 	<ul style="list-style-type: none"> - voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život - nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětvávání, vznik půdy a její význam - Vesmír a Země – sluneční soustava - rostliny, houby, živočichové – znaky života, význam v přírodě a pro člověka - životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi - rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva - ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody - rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi 	

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ (Přírodověda)

<ul style="list-style-type: none"> - využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života - rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození - účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista - předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek - uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou - rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc - uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku 	<ul style="list-style-type: none"> - lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince - péče o zdraví, zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS) drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena - návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií - osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích, - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém 	
---	---	--

